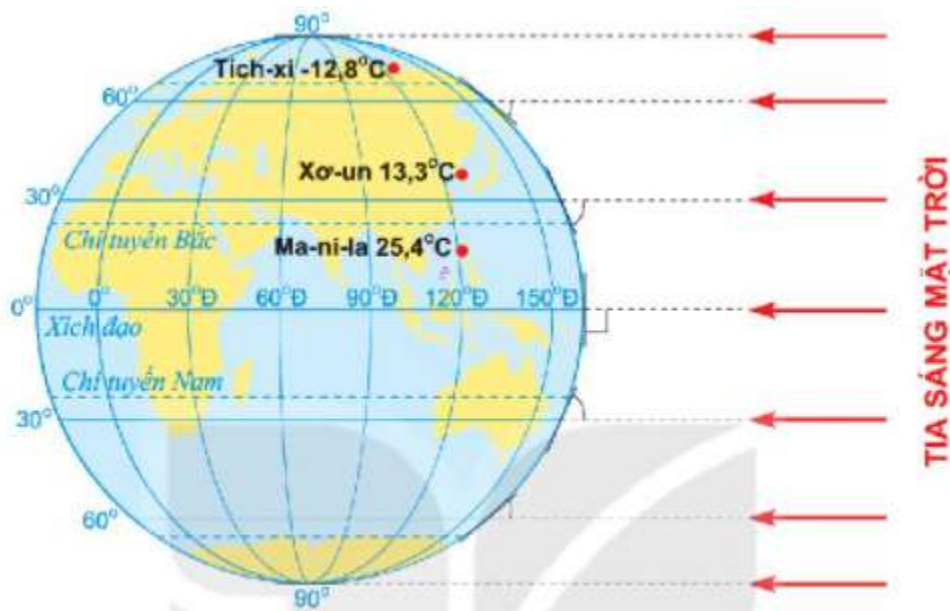

Bài 16: Nhiệt độ không khí. Mây và mưa

Trả lời câu hỏi giữa bài Địa 6 Bài 16 (Kết nối tri thức)

Câu hỏi 1 trang 146 Địa Lí lớp 6: Nhiệt độ không khí

- Em hãy đọc giá trị nhiệt độ không khí hiển thị trên nhiệt kế ở hình 1.
- Ở trạm khí tượng Láng (Hà Nội), kết quả đo nhiệt độ ở bốn thời điểm ngày 25 tháng 7 năm 2019 lần lượt là 27°C, 27°C, 32°C, 30°C. Hãy cho biết nhiệt độ không khí trung bình của ngày hôm đó.
- Quan sát hình 2 và đọc thông tin mục 1b) em hãy nhận xét sự thay đổi nhiệt độ trung bình năm của không khí giữa các địa điểm. Giải thích nguyên nhân của sự thay đổi đó.

Hình 2. Nhiệt độ không khí trung bình năm của một số địa điểm trên Trái Đất

Lời giải:

- Giá trị nhiệt độ không khí hiển thị trên nhiệt kế là 18°C.
- Nhiệt độ không khí trung bình của ngày hôm đó là: $(27^{\circ}\text{C} + 27^{\circ}\text{C} + 32^{\circ}\text{C} + 30^{\circ}\text{C}) : 4 = 29^{\circ}\text{C}$.
- Nhận xét: Nhiệt độ trung bình năm của không khí thay đổi theo vĩ độ, càng xa Xích đạo nhiệt độ càng thấp (Ma-ni-la 25,4°C, Xơ-un 13,3°C và Tích-xi - 12,8°C).

- Giải thích: Càng xa Xích đạo góc nhập xạ (chiều sáng) càng nhỏ nên lượng nhiệt nhận được từ Mặt Trời càng ít => Nhiệt độ trung bình năm của không khí càng thấp.

Câu hỏi 2 trang 148 Địa Lí lớp 6: Mây và mưa

1. Cho biết giá trị độ ẩm không khí hiển thị trên hình 4. Còn bao nhiêu % nữa thì độ ẩm không khí sẽ đạt mức bão hoà?

2. Đọc thông tin trong mục a và quan sát hình 5, em hãy mô tả quá trình hình thành mây và mưa. Gợi ý:

- Hơi nước trong không khí được cung cấp từ những nguồn nào?

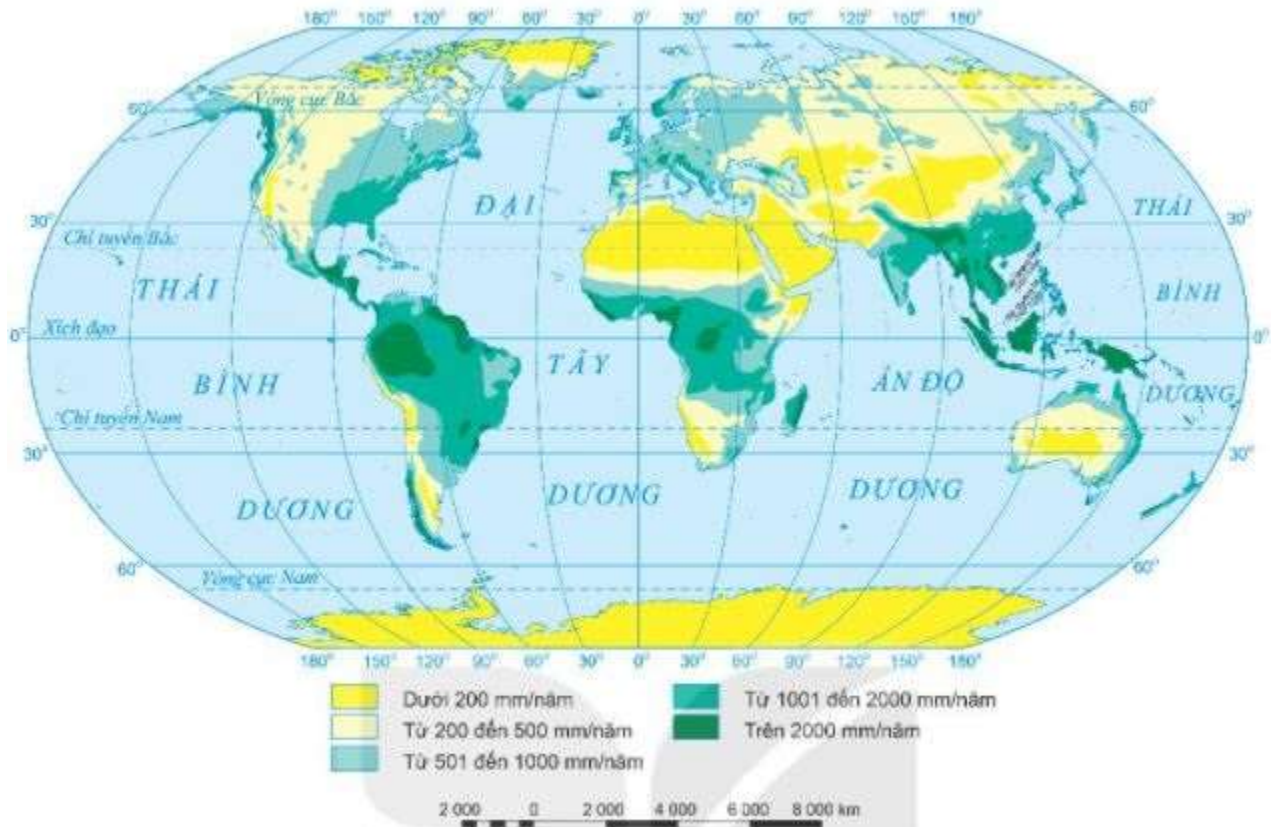
- Khi nào hơi nước ngưng tụ thành mây?

- Khi nào mây tạo thành mưa?

3. Hãy xác định trên bản đồ hình 6:

- Những vùng có lượng mưa trung bình năm trên 2 000 mm.

- Những vùng có lượng mưa trung bình năm dưới 200 mm.

Hình 6. Phân bố lượng mưa trung bình năm trên Trái Đất

Lời giải:

1. Giá trị độ ẩm không khí hiển thị trên hình 4 là: 85%. Còn 15% nữa thì độ ẩm không khí sẽ đạt mức bão hoà (đạt 100%).

2. Quá trình tạo mây và mưa:

- Hơi nước trong không khí được cung cấp từ bề mặt Trái Đất (ao, hồ, sông, suối, thực vật,...), biển và đại dương.

- Khi không khí đã bão hòa hơi nước mà vẫn tiếp tục được nhận bổ sung hơi nước hoặc bị lạnh đi thì sẽ xảy ra hiện tượng hơi nước ngưng tụ thành các hạt nước nhỏ, nhẹ. Các hạt nước này tập hợp lại thành từng đám gọi là mây.

- Các hạt nước trong mây lớn dần và khi đủ nặng sẽ rơi xuống thành mưa.

3. Các khu vực có lượng mưa trung bình năm trên 2000mm là: phía Bắc Braxin, ven biển phía Tây của Bắc Mỹ, khu vực Trung Mỹ, vịnh Chilê, In-đô-nê-xi-a, ven vịnh Bengan, phía Đông Bắc Ấn Độ, ven biển phía Đông Ô-xtrây-li-a,...

- Các khu vực có lượng mưa trung bình năm dưới 200mm là: châu Nam Cực, Bắc Phi, Tây Nam Á, Tây Á, sơn nguyên Tây Tạng, nội địa Ô-xtrây-li-a, ven biển Chi-lê, phía Bắc bán đảo Gronlen, Đông Bắc Liên bang Nga,...

Giải luyện tập & vận dụng Bài 16 Địa lí 6 (Kết nối tri thức)

Luyện tập và Vận dụng 1 trang 149 Địa Lí lớp 6: Cho bảng số liệu sau:

NHIỆT ĐỘ TRUNG BÌNH CÁC THÁNG CỦA TRẠM KHÍ TƯỢNG A (Đơn vị: °C)

Tháng	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
Nhiệt độ	25,8	26,7	27,9	28,9	28,3	27,5	27,1	27,1	26,8	26,7	26,4	26,7

Tính nhiệt độ trung bình năm của trạm.

Lời giải:

- Công thức: Nhiệt độ trung bình năm = Tổng nhiệt độ trung bình các tháng : 12 (°C).

- Áp dụng công thức, ta có:

Nhiệt độ trung bình năm = (25,8 + 26,7 + 27,9 + 28,9 + 28,3 + 27,5 + 27,1 + 27,1 + 26,8 + 26,7 + 26,4 + 25,7) : 12 = 324,9 : 12 = 27,075°C (Làm tròn thành 27,1°C).

Luyện tập và Vận dụng 2 trang 149 Địa Lí lớp 6: Em hãy nêu ví dụ cụ thể về ảnh hưởng của mưa đến sản xuất nông nghiệp và đời sống.

Lời giải:

Ảnh hưởng của mưa đến sản xuất nông nghiệp và đời sống:

- Nước mưa có thể được sử dụng như nước uống.
- Nước mưa là nguồn cung cấp nước cho các loại cây trồng.
- Mưa giúp rửa sạch không khí, làm giảm nhiệt.
- Mưa mang lại nước, nguồn sống cho tất cả các sinh vật trên Trái Đất.
- Mưa là một mắt xích quan trọng của tuần hoàn nước,...

Luyện tập và Vận dụng 3 trang 149 Địa Lí lớp 6: Theo dõi bản tin dự báo thời tiết trong một ngày. Cho biết nhiệt độ không khí cao nhất và nhiệt độ không khí thấp nhất, sự chênh lệch nhiệt độ trong ngày ở bản tin đó.

Lời giải:

Theo dõi bản tin thời tiết qua internet, TV, sách, báo,... để ghi chép thông tin.

Lý thuyết Địa lí lớp 6 Bài 16 (Kết nối tri thức)

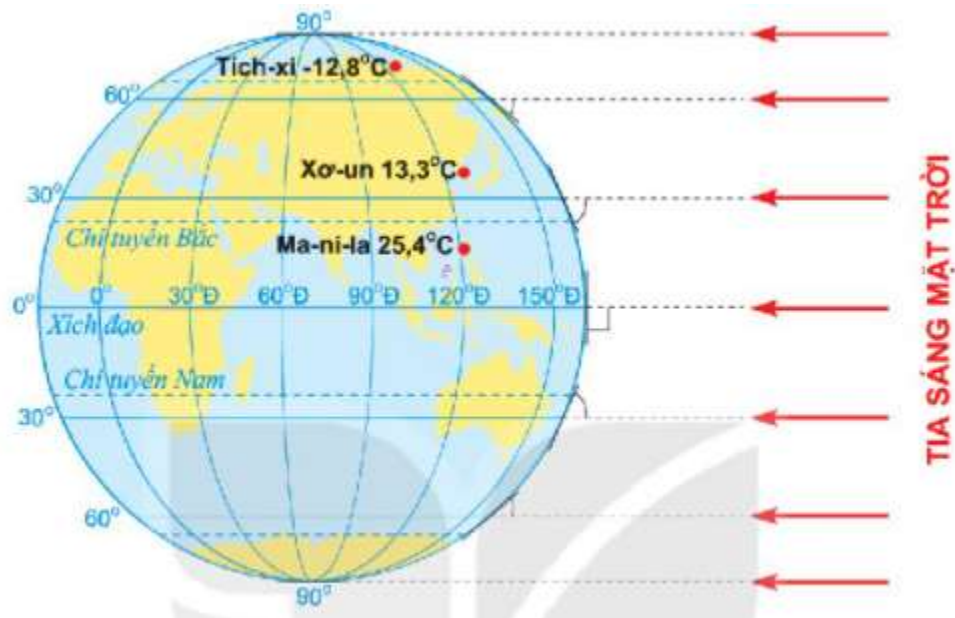
1. Nhiệt độ không khí

a) Nhiệt độ không khí và cách sử dụng nhiệt kế

- Mặt Trời là nguồn cung cấp ánh sáng và nhiệt cho Trái Đất.
- Dụng cụ đo nhiệt độ không khí là nhiệt kế.
- Đặc điểm: Ở các trạm khí tượng, nhiệt kế được đặt trong lều khí tượng sơn màu trắng, cách mặt đất 1,5 m.
- Thời gian đo: Nhiệt độ không khí được đo ít nhất 4 lần trong ngày (ở Việt Nam vào các thời điểm: 1, 7, 13, 19 giờ).

b) Sự thay đổi nhiệt độ không khí trên bề mặt Trái Đất theo vĩ độ

- Không khí ở các vùng vĩ độ thấp nóng hơn không khí ở các vùng vĩ độ cao.
- Ở các vùng vĩ độ thấp quanh năm có góc chiếu của tia sáng Mặt Trời với mặt đất lớn nên nhận được nhiều nhiệt, không khí trên mặt đất nóng.
- Càng lên gần cực, góc chiếu của tia sáng Mặt Trời càng nhỏ, mặt đất nhận được ít nhiệt hơn, không khí trên mặt đất cũng ít nóng hơn.

Hình 2. Nhiệt độ không khí trung bình năm của một số địa điểm trên Trái Đất

2. Mây và mưa

a) Quá trình hình thành mây và mưa. Cách sử dụng ẩm kế

* Độ ẩm không khí

- Trong không khí có hơi nước.
- Hơi nước trong không khí tạo ra độ ẩm của không khí.
- Dụng cụ để đo độ ẩm của không khí gọi là ẩm kế.
- Nhiệt độ không khí càng cao thì khả năng chứa hơi nước của không khí càng lớn.
- Lượng hơi nước trong không khí đã bão hoà hoặc hơi nước bốc lên cao hoặc hơi nước tiếp xúc với khối không khí lạnh sẽ ngưng tụ.

* Mây và mưa

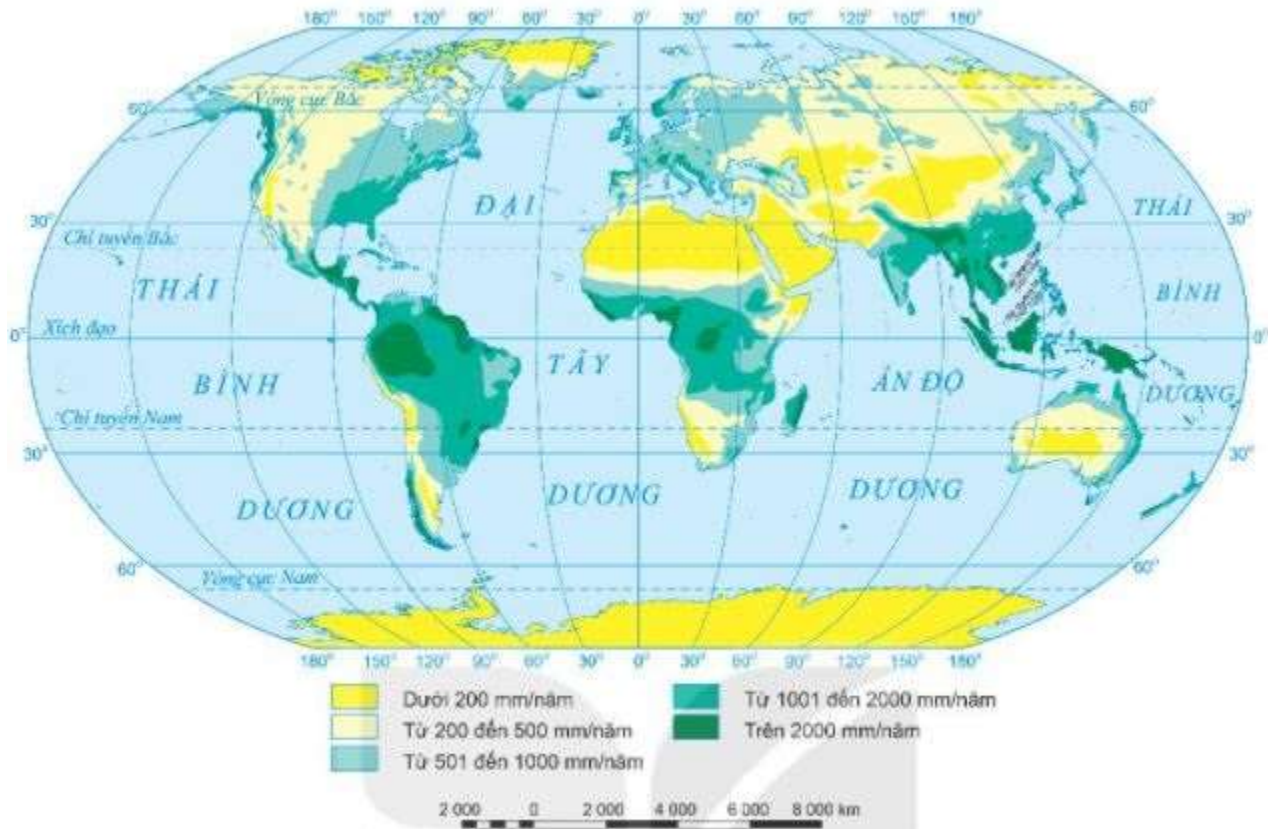
- Hơi nước bốc lên cao gặp lạnh ngưng tụ thành các hạt nước (mây), gặp điều kiện thuận lợi hạt nước to dần và rơi xuống, gọi là mưa.

- Dụng cụ đo mưa là vũ kế.

b) Sự phân bố lượng mưa trung bình năm trên Trái Đất

- Khu vực có lượng mưa nhiều từ 1000-2000 mm phân bố ở 2 bên đường Xích đạo.

- Khu vực ít mưa, lượng mưa trung bình < 200 mm tập trung ở vùng có vĩ độ cao.
- Lượng mưa trên Trái Đất phân bố không đều, giảm dần từ xích đạo về hai cực.

Hình 6. Phân bố lượng mưa trung bình năm trên Trái Đất